

Sisällysluettelo

Aikataulutietoja	1
Syksy 2009	1
Kevät 2010	2
Ylioppilastutkinto	3
Tutkinnon rakenne	3
Osallistumisoikeus	3
Luku- ja kirjoitushäiriöiset kokelaat	4
Tutkintomaksut	4
Koetilaisuus	4
Sairastuminen	4
Kirjalliset kokeet	5
Kuullunymmärtämiskokeet	5
Koeaika	5
Koepaperit ja kynät	6
Virheiden korjaaminen	6
Koekohtaisia ohjeita	6
Reaaliaineiden kokeet	6
Äidinkieli	8
Kielikokeet	9
Matematiikka	9
Kokeiden arvostelu	10
Hylkääminen ja uusiminen	10
Kompensaatio	11
Jos epäilet että arvostelussa on tapahtunut virhe	11
Jos olit sairas koepäivänä	12
Vilppi	12
Todistukset ja jäljennökset	12
Tentit tukenasi	13
Oma suunnitelmasi ylioppilastutkinnon suorittamiseksi	13
Ota yhteyttä – kysyvä ei tieltä eksy	14

Aikataulutietoja

Syksy 2009

- pe 22.05.2009** viimeinen ilmoittautumispäivä syksyn 2009 yo-tutkintoon (hajautettua tutkintoa suorittavat ensikertalaiset)
- pe 05.06.2009** viimeinen ilmoittautumispäivä syksyn 2009 yo-tutkintoon (uusijat, korottajat ja hajautettua tutkintoa jatkavat)
- pe 04.09.2009** yo-info syksyn kirjoituskäytännöistä

ma 07.09.2009	kuullunymmärtäminen, ruotsi pitkä ja keskipitkä oppimäärä
ti 08.09.2009	kuullunymmärtäminen, vieras kieli pitkä oppimäärä
ke 09.09.2009	kuullunymmärtäminen, vieras kieli lyhyt oppimäärä

- to 10.09.2009** osallistumisoikeus yo-tutkinnon kokeisiin tarkistetaan

pe 11.09.2009	äidinkielen tekstitaidon koe
pe 11.09.2009	taulukot ja laskimet jätettävä tarkastettavaksi fysiikan reaalikoetta varten klo 12.00 mennessä
ma 14.09.2009	psykologia, filosofia, historia, fysiikka ja biologia
ke 16.09.2009	vieras kieli, pitkä oppimäärä
pe 18.09.2009	toinen kotimainen kieli, pitkä ja keskipitkä oppimäärä
ma 21.09.2009	äidinkielen esseekoe, suomi toisena kielenä koe
ti 22.09.2009	taulukot ja laskimet jätettävä tarkastettavaksi kemian ja maantieteen reaalikoetta varten klo 12.00 mennessä
ke 23.09.2009	uskonto, elämäkatsomustieto, yhteiskuntaoppi, kemia, maantiede ja terveystieto
to 24.09.2009	taulukot ja laskimet jätettävä tarkastettavaksi matematiikan koetta varten klo 12.00 mennessä
pe 25.09.2009	matematiikka, pitkä ja lyhyt oppimäärä
ma 28.09.2009	vieras kieli, lyhyt oppimäärä

- pe 30.10.2009** anomus, ettei kompensatiota suoriteta tulee olla YTL:ssa
- pe 06.11.2009** koulu ilmoittaa yo-tutkintolautakunnalle päättötodistusta vaille jääneet opiskelijat
- ma 09.11.2009** ilmoittautuminen kevään 2010 yo-tutkintoon (hajautettua tutkintoa suorittavat ensikertalaiset)
- ma 23.11.2009** mennessä yo-tutkintotulokset koululla
- ma 23.11.2009** ilmoittautuminen kevään 2010 yo-tutkintoon (uusijat, korottajat ja hajautettua tutkintoa jatkavat)
- to 03.12.2009** yo-juhlaharjoitukset
- pe 04.12.2009** Syksyn ylioppilasjuhla

Kevät 2010

- to 10.02.2010 info kevään kirjoituskäytänteistä
to 11.02.2010 osallistumisoikeus äidinkielen yo-kokeeseen tarkistetaan

pe	12.02.2010	äidinkielen tekstitaidon koe
ma	15.02.2010	kuullunymmärtäminen, vieras kieli, pitkä oppimäärä
ti	16.02.2010	kuullunymmärtäminen, ruotsi, pitkä ja keskipitkä oppimäärä
ke	17.02.2010	kuullunymmärtäminen, vieras kieli, lyhyt oppimäärä

- 01.03. – 12.03.2010 tentit
pe 12.03.2010 osallistumisoikeus yo-tutkinnon kokeisiin (muut kuin AI) tarkistetaan

ma	15.03.2010	äidinkielen esseekoe, suomi toisena kielenä koe
ke	17.03.2010	vieras kieli, pitkä oppimäärä
to	18.03.2010	taulukot ja laskimet jätettävä tarkastettavaksi kemian ja maantieteen reaalikoetta varten klo 12.00 mennessä
pe	19.03.2010	uskonto, elämäkatsomustieto, yhteiskuntaoppi, kemia, maantiede ja terveystieto
ma	22.03.2010	toinen kotimainen kieli, pitkä ja keskipitkä oppimäärä
ti	23.03.2010	taulukot ja laskimet jätettävä tarkastettavaksi matematiikan koetta varten klo 12.00 mennessä
ke	24.03.2010	matematiikka, pitkä ja lyhyt oppimäärä
to	25.03.2010	taulukot ja laskimet jätettävä tarkastettavaksi fysiikan reaalikoetta varten varten klo 12.00 mennessä
pe	26.03.2010	psykologia, filosofia, historia, fysiikka ja biologia
ma	29.03.2010	vieras kieli, lyhyt oppimäärä

- ma 10.05.2010 koulu ilmoittaa yo-tutkintolautakunnalle päättötodistusta vaille jääneet opiskelijat
- pe 14.05.2010 anomus, ettei kompensatiota suoriteta tulee olla YTL:ssa
- ti 25.05.2010 mennessä yo-tutkintotulokset koululla
- pe 21.05.2010 ilmoittautuminen syksyn 2010 yo-tutkintoon (hajautettua tutkintoa suorittavat ensikertalaiset)
- pe 04.06.2010 yo-juhlaharjoitukset klo 19.00
- la 05.06.2010 ylioppilasjuhla
- pe 04.06.2010 ilmoittautuminen syksyn 2010 yo-tutkintoon (uusijat, korottajat ja hajautettua tutkintoa jatkavat)

Tutkinnon rakenne

Kokelaan tutkintoon kuuluu vähintään **neljä koetta, joista äidinkielen koe on kaikille pakollinen**. Jos äidinkielesi on muu kuin suomi, ruotsi tai saame, voit korvata ylioppilastutkinnossa pakollisen äidinkielen kokeen suomi/ruotsi toisena kielenä -kokeella.

Voit valita tutkintoosi **kolme muuta** pakollista koetta seuraavien neljän kokeen joukosta:

- toisen kotimaisen kielen koe,
- yksi vieraan kielen koe,
- matematiikan koe ja
- yksi reaaliaineen koe.

Pakollisten kokeiden lisäksi voit osallistua yhteen tai useampaan **ylimääräisen kokeeseen**.

Matematiikassa, toisessa kotimaisessa kielessä ja vieraissa kielissä järjestetään vaativuudeltaan kahden eri tason kokeet. Saat valita suorittamistasi lukio-opinnoista riippumatta kumpaan kokeeseen osallistut. Tutkintoon voi kuulua vain yksi saman oppiaineen koe.

Vähintään **yhdessä** ylioppilastutkinnon **pakollisessa kokeessa** on jokaisen suoritettava tasoltaan vaativampi koe (**A-taso**).

Ylioppilastutkinto tulee valmiiksi, kun olet suorittanut hyväksytysti valitsemasi neljä pakollista koetta. Tutkinto on suoritettava enintään kolmen perättäisen tutkintokerran aikana, esim. kevät-syysy-kevät. Hajauttamisessa on muistettava, että ensimmäinen koe, ylimääräinenkin, käynnistää ylioppilastutkinnon suorittamisen.

Ylioppilastutkintotodistuksen saamisen edellytyksenä on, että kokelas saa myös lukion päättötodistuksen oman lukionsa opetussuunnitelman määräämällä tavalla tai toisen asteen ammatillisen tutkintotodistuksen.

Jokaisen kokelaan pitää perehtyä tarkoin ylioppilastutkinnon rakenteeseen ja vaatimuksiin sekä ainekohtaisiin suoritusohjeisiin. **Ylioppilastutkintoon osallistuvana olet itse vastuussa siitä, että olet selvillä määräyksistä ja noudatat niitä.**

Osallistumisoikeus

Ennen ylioppilastutkinnon kirjallisiin kokeisiin **osallistumista** opiskelijalla tulee olla opiskeltuna ko. tutkintoaineen **pakolliset kurssit**. Opiskelijalla on oikeus osallistua vieraan kielen lyhyen oppimäärän kokeeseen, kun hän on opiskellut vähintään kolme lukiokurssia tätä kieltä.

Rehtori voi myöntää oikeuden osallistua ylioppilastutkinnon kokeeseen vaikka joku edellä mainituista ehdoista ei täytyisikään. Tällöin opiskelijan täytyy osoittaa, että hän on muulla tavalla, esimerkiksi ulkomailla koulua käymällä, hankkinut riittävät tiedot tässä aineessa.

Osallistumisoikeuteen vaadittavien kurssien suoritusten (kokeet, tehtävät) tulisi olla valmiina viimeistään viikkoa ennen osallistumisoikeuden tarkistamista (ks. päivämäärä s. 1-2).

Vaikka osallistumisoikeuden saa pakolliset kurssit suoritettuaan, täytyy kokelaan muistaa, että **koekysymykset laaditaan pakollisten ja valtakunnallisten syventävien kurssien oppimäärän pohjalta.**

Luku- ja kirjoitushäiriöiset kokelaat

Jos kokelaalla on todettu lukihäiriö, siitä on hankittava lausunto koulutuksen saaneelta erityisopettajalta, asiaan perehtyneeltä psykologilta tai lääkäriltä. Keravan lukiossa lausunnon voi hankkia lukion **erityisopettajalta.**

Lausunto tulee jättää lukion kansliaan **viimeistään ensimmäiseen kokeeseen ilmoittautumisen yhteydessä.** Tässä yhteydessä tulee opiskelijan myös päättää, haetaanko lukihäiriön perusteella koetilanteen erityisjärjestelyjä (esim. pidennetty koeaika, vapautus puhtaaksikirjoituksesta). Jos erityisjärjestelyjä ei ole haettu, voidaan lukihäiriö ottaa huomioon myös yhden arvosanan korotuksena. Tällöin kokelaan saaman pistemäärän tulee olla lähellä ylemmän arvosanan pisterajaa. Lisäksi lautakunta ottaa huomioon arvosanan nostamista harkittaessa kokelaan häiriön vaikeusasteen.

Tutkintomaksut

Ylioppilastutkintoon osallistumisesta kokelaat joutuvat suorittamaan ylioppilastutkintomaksut ylioppilastutkintolautakunnalle. Tutkintomaksut vahvistaa vuosittain opetusministeriö. Perusmaksu on 1.1.2009 alkaen 23,00 euroa ja maksu kultakin kokeelta 27,00 euroa. Kokelas, joka suorittaa ylioppilastutkinnon ajallisesti hajautettuna, maksaa perusmaksun jokaisena tutkintokertana, jona hän osallistuu tutkinnon kokeisiin. Kokelas, joka osallistuu samaan tutkintoon useassa kokelaslajissa, maksaa vain yhden perusmaksun.

Lasku syksyn ylioppilastutkintoon osallistumisesta lähetetään kotiosoitteeseen kesäkuussa, lasku kevään tutkintoon osallistumisesta jaetaan koulussa tammikuussa. **Muistathan maksaa laskun, myös siinä tapauksessa ettet osallistukaan tutkintoon.** Ilmoittautuessasi tutkintoon olet jo sitoutunut myös maksamaan tutkintomaksut.

Koetilaisuus

Sairastuminen

Mikäli joku kokelaista sairastuu välittömästi ennen koetilaisuuden alkua, on asiasta **ilmoitettava heti koululle puh. 040-318 2212 ja toimitettava** ensi tilassa kirjoituspäivänä päivätty **lääkärin-todistus** koululle. Kirjoitustilaisuus pyritään tällöin järjestämään koulun omien mahdollisuuksien mukaisesti esim. koulun terveydenhoitotiloissa, kokelaan kotona tai sairaalassa.

Kirjalliset kokeet

Kokelaan tulee saapua kuhunkin koetilaisuuteen riittävän **ajoissa** (ainakin 25 minuuttia ennen kokeen alkua). Jos kokelas myöhästyy koetilaisuudesta, päättää YTL, annetaanko kokelaan osallistua kokeeseen vai ei. Myöhästyneestä tehdään pöytäkirjaan merkintä. Myöhästyneen kokelaan koeaika päättyy samanaikaisesti muiden kokelaiden kanssa.

Ulkovaatteet jätetään salin ulkopuolelle naulakoihin tai sisäpuolelle salin reunaan. Iso sali on viileän tuntuinen, joten villapusero, villasukat tms. voi olla tarpeen. Kokelas saa tuoda kirjoitussaliin ainoastaan kirjoitus- ja piirustusvälineensä sekä eväät. Kokelaalla saa olla mukanaan muutakin tavaraa (rahaa, matkalippuja yms.), mutta niitä ei saa ottaa koetilaisuuden aikana esille. Käsilaukkujen ja salkkujen yms. tuominen kirjoitussaliin on kielletty. Matkapuhelimet jätetään suljettuna kirjoitussalin ulkopuolelle valvojan osoittamaan paikkaan. Koevälineet ja eväät tulee valmistella siten, että koesaliin mentäessä tapahtuva tarkistus sujuu joustavasti. Käärepaperien tulee olla läpinäkyvää kelmaa. Astioiden ja rasioiden tulee olla läpinäkyviä ja tekstittömiä. Kynäkoteloita ei saa käyttää.

Kokeessa tarvittavat tehtäväpaperit jaetaan kokeen alussa. Kokelaan on tarkistettava, että hän saa oikeat tehtäväarkit.

Kokeen aikana vallitsee hiljaisuus. Kokelas on valvonnan alaisena koko koeajan, myös WC:ssä käydessään. Kokelas ei saa lainata tai antaa mitään toiselle kokelaalle. Jos esim. joku pudottaa koevälineitä salissa, niin ainoastaan valvoja nostaa ja palauttaa em. välineet tarkistettuaan ne. Halutessaan lisää koepapereita tai halutessaan valvojan tulevan luokseen kokelas nostaa käteensä merkiksi valvojalle, joka tulee tarkistamaan, mistä on kyse. Jos kokelas haluaa käydä WC:ssä, hän nousee sen merkiksi ylös.

Kuullunymmärtämiskokeet

A-englannin ja B-ruotsin kokeet pidetään pääsääntöisesti koko ryhmälle liikuntasalissa. A-tason kokeiden ja lyhyiden kielten kuuntelukokeet pidetään pääsääntöisesti auditoriossa. Kokeeseen ilmoittautuneiden kokelaiden määrä ratkaisee koepaikan. Seuraa koulun ilmoituksia ja tule ajoissa paikalla, sillä kuuntelut alkavat täsmälleen ilmoitettuna aikana. Kuuntelukokeissa matkapuhelimet jätetään salin ulkopuolelle valvojan osoittamaan paikkaan

Koeaika

Kirjallisen kokeen **koeaika on kuusi (6) tuntia** kussakin kokeessa (klo 9 -15). Koetilaisuudesta saa lähteä aikaisintaan klo 12.00. Jos kokelas kirjoittaa kaksi vierasta lyhyttä kieltä samalla tutkintokerralla, hänellä on näiden kirjallisiin kokeisiin yhteensä aikaa kahdeksan (8) tuntia. Kokelas saa molemmat koetehtävät yhtä aikaa ja voi siten itse jakaa kokeisiin käytettävän ajan haluamallaan tavalla.

Koepaperit ja kynät

Koepaperina käytetään konseptipaperia (A 3 taitettuna) tai sen puolikkaita (A 4). Koepaperit kokelas saa koulusta. Jokaiseen erilliseen koepaperiin kokelas merkitsee

- 1) **koulun numeron**, jos sitä ei ole painettu valmiiksi (näky istumapaikkatiedosta)
- 2) **oman kokelasnumeronsa** (näky istumapaikkatiedosta)
- 3) **nimensä tekstaten ja**
- 4) **nimikirjoituksensa.**

Matematiikan kokeen, reaalikokeen, toisen kotimaisen kielen kokeen ja vieraan kielen kokeen koesuoritukset kokelas saa jättää arvosteltavaksi lyijy-, muste- tai kuulakynällä kirjoitettuna. Kuitenkin optiset lomakkeet saa täyttää vain sopivan pehmeällä lyijykynällä (HB tai nro 2). Äidinkielen esseekokeen arvosteltavaksi tarkoitetut suoritukset on kirjoitettava puhtaaksi muste- tai kuulakynällä. Mitään koetilaisuudessa jaettua paperia ei saa repiä eikä taittaa. Kaikki saadut paperit ja oppilaskortti tulee luovuttaa kokeen päätyttyä pöytäkirjaa pitävälle valvojalle. Suttu- ja harjoittelupaperit tulee yliviivata.

Virheiden korjaaminen

Jos kokelas havaitsee puhtaaksi kirjoittaessaan tehneensä virheen, hän korjaa ao. kohdan siten, ettei synny epäselvyyttä siitä, mikä on lopulliseksi tarkoitettu muoto. Äidinkielen ja vieraiden kielten kokeissa korjataan virheelliset sanat päälle viivaamalla ja kirjoittamalla ne uudestaan. Samoin on meneteltävä, jos päätte on väärä tai esim. ä-kirjain on muutettava a-kirjaimeksi. Jos sanajärjestys on väärä, kirjoitetaan lause kokonaan uudestaan. Puuttuvat tai korjatut sanat saa kirjoittaa rivien väliin, jos ne sopivat, muussa tapauksessa kirjoituksen loppuun. **Muutokset on tehtävä samalla kynällä kuin alkuperäinen teksti.**

Koekohtaisia ohjeita

Reaaliaineiden kokeet

Yhdellä tutkintokerralla järjestetään kaksi reaaliaineiden koepäivää. **Yhtenä koepäivänä voi osallistua vain yhden reaaliaineen kokeeseen.** Niinpä yhdellä tutkintokerralla on mahdollista suorittaa enintään kaksi reaaliaineen koetta. Tutkinnon hajauttamalla kokelas voi halutessaan osallistua useaan reaaliaineen kokeeseen.

Ilmoittauduttaessa reaaliaineen kokeeseen ilmoitetaan myös onko koe pakollinen vai ylimääräinen. Ilmoittautuminen on sitova, **eikä kokeen pakollisuutta tai ylimääräisyyttä voi jälkikäteen muuttaa.** Koetilanteessa on vastattava sen aineen kysymyksiin, jonka kokeeseen on ilmoittautunut.

Vastausten enimmäismäärä ja tehtävien määrä vaihtelee oppiaineittain. Annettavien tehtävien ja vastausten määrät ovat seuraavat:

	tehtävien määrä	vastausten enimmäismäärä
1. koepäivä		
psykologia	10	6
filosofia	10	6
historia	10	6
fysiikka	13	8
biologia	12	8
2. koepäivä		
evankelis-luterilainen uskonto	10	6
ortodoksinen uskonto	10	6
elämäkatsomustieto	10	6
yhteiskuntaoppi	10	6
kemia	12	8
maantiede	10	6
terveystieto	10	6

Jos kokelas jättää arvosteltavaksi ainekohtaisen enimmäismäärän ylittävän määrän vastauksia, otetaan arvostelussa huomioon **6/8 vähiten pisteitä saanutta vastausta**.

Kussakin kokeessa voi olla 1-2 erityisen vaativaa **jokeritehtävää**. Jokeritehtävät merkitään tehtävänumeron edessä olevalla +-merkillä ja sijoitetaan sarjan loppuun. Lisäksi kunkin reaaliaineen kokeessa on 1-4 **oppiainerajat ylittävää tehtävää**. Oppiainerajat ylittäviä tehtäviä ei merkitä erikseen.

Jos kysymyksessä on useampia kohtia (a, b, c) on niihin kaikkiin vastattava, ellei tehtävässä nimenomaan toisin mainita. Vastaukset kirjoitetaan samalle paperille. Mikäli tehtävä on vaihtoehto-tehtävä, vastataan vain a-, b- tai c-tehtävään.

Kevään 2008 pisterajat	L	E	M	C	B	A
Evankelis-luterilainen uskonto	034	027	022	017	012	008
Ortodoksinen uskonto	034	028	024	016	012	009
Elämäkatsomustieto	035	028	023	017	014	010
Filosofia	035	029	023	017	012	009
Psykologia	031	025	021	016	012	008
Historia	033	027	022	017	013	009
Yhteiskuntaoppi	034	028	024	019	015	011
Fysiikka	043	034	027	020	015	010
Kemia	042	034	027	019	012	007
Biologia	043	036	030	022	015	010
Maantiede	033	027	023	018	014	010
Terveystieto	030	025	021	017	013	010

Ohjeita vastaajalle

Matematiikan, fysiikan, kemian ja maantieteen kokeissa saa käyttää apuvälineenä lautakunnan ohjeiden mukaista **laskinta sekä YTL:n hyväksymiä taulukoita**. Muissa kokeissa näiden apuvälineiden käyttö on kielletty. **Laskimet ja taulukot on jätettävä tarkastettavaksi viimeistään koetta edeltävänä päivänä**. Välineiden lainaaminen toisilta kokelailta on kokeen aikana kielletty.

Kokelas kirjoittaa ensimmäisen vastauksen kokoarkille alkaen ensimmäiseltä sivulta. Muut vastaukset voidaan kirjoittaa puoliarkeille. **Kullekin arkille saa kirjoittaa vain yhden tehtävän suorituksen**. Tarvittaessa saman tehtävän käsittelyä saa jatkaa toisella tyhjällä paperilla. Kokoarkin sisään liitetään muut suoritukset numerojärjestyksessä.

Vastauksiin käytetään lyijykynää, jonka jälki on vaivattomasti luettavissa (esim. HB tai nro 2). Puhtaaksikirjoitusta ei tarvita. Värikyniä saa käyttää piirroksissa, ei kuitenkaan punakynää. Tekstiä ei saa alleviivata värikynällä. **Otsakkeeksi merkitään tehtävän n:o** (esim. 3) eikä itse tehtävää. Käytetyt konseptipaperit, joita ei tarkoiteta arvosteltavaksi, **yliviivataan**, jotta niitä ei tulkita vastauksiksi.

Noudata vastatessasi kunkin reaaliaineen opettajan antamia erityisohjeita. Jaa aikasi tehokkaasti ja tarkista lopuksi, että olet vastannut **oikeaan määrään** kysymyksiä!

Äidinkieli

Äidinkielen kokeeseen kuuluu kaksi eri päivinä järjestettävää koetilaisuutta, joista toisessa kirjoitetaan tekstitaidon koe, toisessa esseekoe. Kokelaan tulee **osallistua samalla tutkintokerralla kumpaankin kokeeseen**.

Tekstitaidon kokeessa tutkitaan kokelaan kriittistä ja kulttuurista lukutaitoa ja kielellistä ilmaisukykyä. Kokelaille jaetaan enintään kahdeksansivuinen vihkonen, joka sisältää tehtävänannot ja aineiston. Tehtäviä on viisi, ja kokelas saa tehdä niistä **enintään kolme**. Tehtävät liittyvät pohjatekstin tai -tekstien merkityksiin, rakenteisiin, ilmaisuun, tematiikkaan, vastaanottoon ja kontekstiin sekä niiden välisiin suhteisiin. Tehtävänä voi myös olla tiettyyn tarkoitukseen tähtäävän, aineistoon pohjaavan lyhyehkön kirjoituksen laatiminen. Kokelas voidaan ohjata esimerkiksi kommentoimaan tai tiivistämään pohjatekstiä. Kunkin vastauksen sopiva pituus on 1—2 konseptisivua. **Erillistä puhtaaksikirjoitusta muste- tai kuulakynällä ei tarvita**.

Esseekokeessa tutkitaan kokelaan yleissivistystä, ajattelun kehittyneisyyttä, kielellistä ilmaisukykyä ja kokonaisuuksien hallintaa. Koetilaisuudessa kokelaille jaetaan enintään 16-sivuinen vihkonen, joka sisältää tehtävänannot ja aineiston. Kokeessa on vähintään 12 tehtävää, joista kokelas valitsee **yhden**. Osa tehtävistä on aineistopohjaisia. Kirjoitustehtävien aiheet voivat liittyä paitsi äidinkielen ja kirjallisuuden oppisisältöihin myös laajemmin lukiolaisen yleissivistykseen ja elämäntuntemukseen. Esseekokeen suoritus jätetään viimeisteltynä ja **muste- tai kuulakynällä puhtaaksikirjoitettuna**.

Äidinkielen arvosana määräytyy näissä kahdessa kokeessa saadun painotetun pistesumman perusteella. Tekstitaidon kokeessa voi kustakin tehtävästä saada 6 pistettä eli yhteensä korkeintaan 18 pistettä. Tämä pistemäärä kerrotaan kolmella ja siihen lisätään esseekokeesta saatu pistemäärä, joka on korkeintaan 60 pistettä. Äidinkielen kokeessa korkein mahdollinen pistemäärä on siis 114 pistettä.

Kevään 2008 pisterajat	L	E	M	C	B	A
Äidinkieli, suomi	088	075	060	044	033	022

Kielikokeet

Toisessa kotimaisessa kielessä ja vieraissa kielissä järjestetään vaativuudeltaan kahden eri tason kokeet. Kielikokeissa on kuullun ymmärtämisen osa (monivalintatehtäviä, kysymyksiä, täydentämistehtäviä, kuullun selostaminen tiivistäen) ja kirjallinen osa (monivalintatehtävä, avoimet kysymykset, aukkotesti, tiivistelmä, käännös ja selittäminen, kirjoitelma ja lyhyet ohjatut kirjoitus-tehtävät). YTL ei ilmoita etukäteen kullakin tutkintokerralla käytettäviä tehtävätyyppejä. Tarpeelliset ohjeet kielikokeiden suorittamiseksi annetaan nauhalla ja tehtävivihkossa.

Kuullun ja tekstin ymmärtämiskokeen vastauslomake (optinen lomake) täytetään aina lyijykynällä (HB tai n:o 2). Mustaamatta jäänyt soikio tulkitaan vääräksi vastaukseksi. Kirjallisen osan koesuoritukset kokelas saa jättää arvosteltavaksi lyijy-, muste- tai kuulakynällä kirjoitettuna. Kuullun ymmärtämiskokeeseen osallistuvan kokelaan ei tarvitse käydä koetta edeltävillä, sen päivän oppitunneilla. Kokeen jälkeen oppitunnit jatkuvat työjärjestyksen mukaisesti.

Kevään 2008 pisterajoja	L	E	M	C	B	A
Ruotsi, keskipitkä oppimäärä	262	232	204	171	138	110
Englanti, pitkä oppimäärä	267	245	223	198	168	127
Saksa, pitkä oppimäärä	278	254	234	210	181	133
Ranska, pitkä oppimäärä	284	263	243	223	187	140
Venäjä, pitkä oppimäärä	274	251	220	190	160	125
Saksa, lyhyt oppimäärä	278	254	228	196	166	125
Englanti, lyhyt oppimäärä	263	237	212	188	162	125
Ranska, lyhyt oppimäärä	284	259	234	204	171	131
Venäjä, lyhyt oppimäärä	272	248	218	181	156	115
Espanja, lyhyt oppimäärä	288	272	249	216	183	141

Matematiikka

Kokelas saa tutkinnossa suorittaa pitkään tai lyhyeen oppimäärään perustuvan kokeen riippumatta siitä, minkä oppimäärän mukaan hän on matematiikkaa opiskellut. Kokeessa on 15 tehtävää. Kokelas saa vastata enintään kymmeneen (10) tehtävään. Niistä 3-5 tehtävässä on vaihtoehdot a-, b-, tai c-kohdat.

Kevään 2007 tutkinnosta alkaen **pitkän matematiikan kokeessa** on ollut mukana **1-2 muita vaativampaa ns. tähtitehtävää**, joiden niiden suorittaminen edellyttää tavallisia tehtäviä laajempaa tai syvällisempää käsittelyä. Nämä kaksi muita vaativampaa tehtävää merkitään erikseen tehtäväpaperiin, ja ne arvostellaan asteikolla 0-9. Muut 13 tehtävää arvostellaan asteikolla 0-6.

Laskimista ja taulukoista ja apuvälineistä ovat voimassa samat ohjeet kuin reaaliaineen kokeessa.

Kirjoitus- ja piirustusvälineenä käytetään lyijykynää, jonka jälki on vaivattomasti luettavissa (HB tai nro 2). Piirroksissa saa käyttää värikyniä, lukuun ottamatta punakynää. Punakynää saa käyttää vain opettaja arvostellessaan suoritukset. Luonnosteluun käytetyt paperit yliviivataan. Matematiikan opettajat antavat tarkemmat suoritusohjeet ennen kirjoituksia.

Kevään 2008 pisterajat	L	E	M	C	B	A
Matematiikka, pitkä oppimäärä	059	051	042	031	022	014
Matematiikka, lyhyt oppimäärä	048	038	030	022	015	009

Kokeiden arvostelu

Koesuoritukset arvostellaan **ALUSTAVASTI koulussa**. YTL:n arvostelijat lukevat ja arvostelevat jokaisen koesuorituksen uudelleen. Lautakunta päättää arvostelutyön jälkeen kunkin aineen arvosanojen pisterajoista. Opettaja ei arvostelullaan vaikuta koesuorituksen arvosanaan. Mikäli alustavan arvostelun suorittaneen opettajan ja YTL:n tarkastajan arvostelu poikkeavat toisistaan huomattavasti, arvostelee koesuorituksen toinenkin YTL:n tarkastaja.

Hylkääminen ja uusiminen

Hylätyn pakollisen kokeen voi uusia **kaksi kertaa kolmen seuraavan tutkintokerran yhteydessä** (esim. syksy-kevät-syksy). Hylätyksi kokeeksi lasketaan myös sellainen koe, johon kokeilas on ilmoittautunut, mutta on jäänyt siihen saapumatta tai ei ole jättänyt vastauksia arvosteltavaksi.

Tutkintoihin ilmoittautuminen on sitova, kokeesta ilman pätevää syytä poisjääminen katsotaan yrityskerraksi.

Pakollisessa vaativamman tason (A) kokeessa hylätty kokeilas saa hylättyä koetta uusiessaan osallistua saman oppiaineen lyhyemmän oppimäärän kokeeseen jos hänelle jää tutkinnon pakollisiin kokeisiin jostain muusta oppiaineesta vaativamman tason (A) koe.

Ylimääräisestä hylätystä kokeesta ei tule merkintää todistukseen. **Hylätyksi tulleen ylimääräisen kokeen** saa uusia **kaksi kertaa ilman aikarajaa.**

Hyväksytyt kokeet saa uusia **kerran ilman aikarajaa**. Ennen ylioppilastutkintotodistuksen saamista uusitusta kokeesta merkitään todistukseen tästä kokeesta saatu parempi arvosana. Tutkintoa voi myöhemmin täydentää. Laudatursuorituksen voi myös uusia. Varusmiespalvelua suorittavan tulee ennen ilmoittautumista yo-tutkintoon selvittää perusyksiköstään, saako hän loma kokeisiin osallistumista varten.

Kompensaatio

Jos kokelas on hylätty yhdessä pakollisista kokeista, ylioppilastutkintolautakunta voi silti julistaa hänet hyväksytyksi kirjallisissa kokeissa muiden kokeiden perusteella. Hylätyt suoritukset jaetaan neljään luokkaan i+, i, i- ja i=. Kustakin kokeesta annetaan kompensaatioääniä seuraavasti:

Laudatur	L = 7	Lubenter approbatur	B = 3
Eximia cum laude approbatur	E = 6	Approbatur	A = 2
Magna cum laude approbatur	M = 5	Improbatur	I = 0
Cum laude approbatur	C = 4		

Saadut kompensaatioäänit lasketaan yhteen, jolloin

12 kompensaatioääntä kompensoi **i+ :n**

16 kompensaatioääntä kompensoi **i- :n**

14 kompensaatioääntä kompensoi **i :n**

18 kompensaatioääntä kompensoi **i= :n**

Kompensaatio tehdään automaattisesti, eikä sitä tarvitse erikseen anoa. **Mikäli kokelas ei halua kompensaatiota, hänen tulee esittää ylioppilastutkintolautakunnalle siitä kirjallinen pyyntö viimeistään 12.5. kevään tutkinnossa ja 31.10. syksyn tutkinnossa.** Kompensoidun kokeen saa uusia tutkinnon täydentäjänä ilman aikarajaa.

Täydentämällä tutkintoa uusilla ylimääräisillä kokeilla ei voi kompensoida hylättyä koetta. Matematiikan kokeen ja reaalikokeen välistä erityistä kompensaatiota ei ole ollut enää 1.1.2006 jälkeen.

Jos epäilet että arvostelussa on tapahtunut virhe

Jos näyttää ilmeiseltä, että YTL:n ilmoittama tulos on virheellinen, voi rehtori tai ao. aineen opettaja esittää lautakunnalle **tarkastuspyynnön**. Havaitut virheet lautakunta on aina oikaissut.

Jos kokelas, alaikäisen kokelaan huoltaja tai opettaja arvosteluperusteista huolimatta on tyytymättömän kokeen arvosteluun, hän voi hakea lautakunnalta **tarkistusarvostelun** toimittamista. Hakemus tulee tehdä lukion rehtorille 14 päivän kuluessa siitä ajankohdasta, jolloin kokelaalla on ollut tilaisuus saada arvostelun tulos henkilökohtaisesti tietoonsa. Hakemuksesta tulee ilmetä, mitä koetta ja kokeen osaa pyyntö koskee sekä kokelaan nimi, lukio, jossa hän on kokeen suorittanut, kokelaan osoite ja pankkiyhteys. Opetusministeriö vahvistaa maksun (v. 2009 50 € kokeelta). Hakemusta jätettäessä tulee kokelaan esittää tosite maksun suorittamisesta. Lautakunta palauttaa maksun, jos tarkistus johtaa arvosanan korottamiseen. Rehtori toimittaa tarkistusarvostelua koskevan hakemuksen lautakunnalle niin pian kuin mahdollista. Lautakunta lähettää päätöksen tarkistusarvostelun tuloksesta hakemuksen tekijälle ja tiedoksi lukion rehtorille.

Asetuksen mukaan lautakunnan päätöksistä ei ole valitusoikeutta.

Kokelaan, joka haluaa tutustua koesuoritukseensa ja siihen tehtyihin arvostelumerkintöihin, tulee esittää pyyntö lautakunnalle joko puhelimitse kirjeitse tai sähköpostitse. Kanslia hankkii sensorilta pyydetyn suorituksen. Koesuoritukseensa voi tutustua lautakunnan kansliassa tai siitä voi tilata kopion (maksu v. 2009 32€). Kopio lähetetään kokelaalle postiennakolla.

Jos olit sairas koepäivänä

Jos kokelaan suorituksiin on tilapäisesti vaikuttanut sairaus tai muut vastaavat seikat, tulee sairaudesta esittää lääkärintodistus ja muista syistä yksityiskohtainen ja luotettava selvitys. Mainittuja todistuksia ei oteta huomioon kokeita korjattaessa vaan niiden merkityksen tutkii erillinen työryhmä.

Mikäli kokelas jättää sairauden vuoksi osallistumatta kokeeseen, hän menettää yhden kirjoituskerran oppiaineessa, ellei hän tee tutkintolautakunnalle **anomusta ilmoittautumisen mitätöinnistä**. Anomuksessa tulee olla **mukana lääkärintodistus**.

Vilppi

Vilpilliseen menettelyyn, vilpin yritykseen tai tutkintojärjestyksen törkeään rikkomiseen syyllistynyt kokelas menettää oikeutensa jatkaa tutkinnon suorittamista kyseisenä tutkintokertana. Kaikki ne kokeet, joihin kokelas on osallistunut kyseisenä tutkintokertana katsotaan hylätyiksi. Jos em. rikkomusta voidaan pitää raskauttavana, voi kokelas myös menettää oikeuden osallistua tutkintoon kyseistä tutkintokertaa lähinnä seuraavana tutkintokertana.

Todistukset ja jäljennökset

Lautakunta antaa **ylioppilastutkintotodistuksen kokelaalle**, joka on **suorittanut hyväksytysti pakolliset kokeet ja joka on oikeutettu saamaan lukion päättötodistuksen tai toisen asteen ammatillista tutkintotodistuksen**. Todistus annetaan sinä tutkintokertana, jolloin kaikki pakolliset kokeet on suoritettu hyväksytysti. Tutkinnossa hylätyksi tullut saa ylioppilastutkintotodistuksen vasta uusittuaan hylätyt pakolliset kokeet hyväksytysti.

Lukion päättötodistus annetaan oppilaalle, joka on suorittanut koko lukion oppimäärän.

Tähän vaaditaan yhteensä vähintään 75:n lukiokurssin suorittaminen siten, että niihin sisältyy kaikki opetussuunnitelman mukaiset pakolliset kurssit ja vähintään 10 syventävää kurssia, ja että kunkin oppiaineen pakollisista ja syventävistä kursseista vähintään 2/3 on suoritettu hyväksytysti. Arvosanaksi merkitään koulun opetussuunnitelman säädösten mukaan muodostunut arvosana tai korotustentissä saatu arvosana, riippuen siitä, kumpi niistä on korkeampi. Ylioppilastutkinnon tulos ei vaikuta aineen arvosanaan.

Kokelaalle, joka on suorittanut hyväksytysti tutkinnon pakolliset kokeet, mutta joka ei vielä ole oikeutettu saamaan lukion päättötodistusta tai toisen asteen ammatillista tutkintotodistusta, ei siis anneta ylioppilastutkintotodistusta. Tällöin kokelas saa erillisen todistuksen suorittamistaan ko-

keista ja lautakunta toimittaa ylioppilastutkintotodistuksen sen jälkeen, kun rehtori on ilmoittanut kokelaan saavan päättötodistuksen. Erillinen todistus annetaan myös tutkintoa suorittavalle kokeilalle, joka sallitussa ajassa on hyväksytysti suorittanut vain osan kokeista. Lautakunnan antaman todistuksen saa myös erillisen kokeen suorittaja sekä ylioppilas, joka tutkintotodistuksen saamisen jälkeen on uusinnut kokeita tai täydentänyt tutkintoaan.

Ylioppilastutkintotodistukseen merkitään kaikkien hyväksytysti suoritettujen kokeiden arvosanat ja kokeiden taso. Kompensoidusta kokeesta tulee todistukseen hylätty arvosana. Matematiikan kokeesta merkitään arvosanan lisäksi näkyviin kokelaan saama pistemäärä sekä kokeen maksimipistemäärä, esim. 38/63.

Virallisen todistusjäljennöksen antaa viranomainen, joka on alkuperäisen todistuksen antanut tai julkinen notaari tai nimismies. Rehtori voi siis virallisesti todistaa oikeaksi päättötodistuksen jäljennöksen, mutta ei ylioppilastodistuksen jäljennöstä. Useat korkeakoulut kuitenkin hyväksyvät rehtorin todistaman ja koulun leimalla varustetun ylioppilastodistuksen jäljennöksen.

Tentit tukenasi

Opiskelijalle on ennen päästötodistuksen antamista varattava mahdollisuus osallistua kuulusteluihin lukion eri oppiaineissa. Näissä tilaisuuksissa opiskelijalla on mahdollisuus korottaa oppimäärien arvosanoja. Kuulustelu koskee lukion koko oppimäärää (pakolliset kurssit), mutta sitä voidaan tarpeen mukaan myös painottaa siten, että joidenkin kurssien osuus on muita laajempi. Näistä tapauksista tiedotetaan opiskelijalle etukäteen. Kuulustelu voi sisältää kirjallisen ja suullisen osan. Kuulustelusta sovitaan suoraan aineenopettajan kanssa.

Tenttejä järjestetään Keravan lukiossa ennen kevään ylioppilaskirjoitusten kirjallista osuutta. Tenttijärjestys laaditaan seuraavien periaatteiden pohjalta:

- opiskelijalle ei sijoiteta eri aineiden kuulusteluja peräkkäisiksi päiviksi ja
- tenttiryhmään pyritään sijoittamaan enintään kymmenen kokeilasta.

Oma suunnitelmasi ylioppilastutkinnon suorittamiseksi

Aika: k/s – vuosi	Aine	Kokeen taso	P/Y

P = pakollinen, Y = ylimääräinen

Ota yhteyttä – kysyvä ei tieltä eksy

Jos jokin tutkintoon liittyvä yksityiskohta on sinulle epäselvä, käy kysymässä asiaa kansliasta. Lisätietoa löytyy myös ylioppilastutkintolautakunnan verkkosivuilta www.ylioppilastutkinto.fi.

	KERAVAN LUKIO
Rehtori Pertti Tuomi (09) 2949 2212, pertti.tuomi@kerava.fi	
Apulaisrehtori Tytti Hämäläinen (09) 2949 2253, tytti.hamalainen@kerava.fi	
Koulusihteeri Leena Silvennoinen (09) 2949 2213, leena.silvennoinen@kerava.fi	
Opinto-ohjaaja Merja Juhala (09) 2949 2435, merja.juhala@kerava.fi	
Opinto-ohjaaja Seppo Pyhälähti (09) 2949 2482, seppo.pyhalahhti@kerava.fi	
Koulupsykologi Tiina Pohjolan-Pirhonen 040 318 2432, tiina.pohjolan-pirhonen@kerava.fi	
Terveydenhoitaja Erja Kokki (09) 2949 2217, erja.kokki@kerava.fi	